

Styret i DNB Bank ASA
Konsernsekretariatet
0021 OSLO

VÅR REFERANSE
18/13177

DERES REFERANSE

DATO
19.11.2019

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i DNB Bank ASA-konsernet 12. og 13. mars i år. Tilsynet hadde som formål å vurdere DNB Bank ASA-konsernets styrings- og kontrollsystemer samt risikosituasjonen på likviditets- og finansieringsområdet.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 19. juni 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 28. august 2019.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

INNLEDNING

DNB-konsernet omfatter holdingforetaket DNB ASA og dets datterforetak DNB Bank ASA, DNB Asset Management Holding AS og DNB Livsforsikring AS. DNB Bank ASA-konsernet (videre omtalt som "bankkonsernet") omfatter DNB Bank ASA samt alle datterforetak.

Forvaltningskapitalen i bankkonsernet, inkludert DNB Boligkreditt AS, var 2 434,4 mrd. kroner og utgjorde 92,4 prosent av DNB ASAs balanse ved årsslutt 2018. Det er DNB Bank ASA med datterforetaket DNB Boligkreditt som foretar DNB-konsernets innlån. DNB Bank ASA har blant annet AA- som lang rating fra Standard & Poor's og Aa2 fra Moody's. DNB Boligkreditt AS er ratet AAA av Standards & Poor's og Aaa av Moody's. Ved årsslutt 2018 var forvaltningskapitalen i DNB Boligkreditt AS på 695,8 mrd. kroner. Foretakets sikkerhetsmasse, som består av lån med pant i bolig- og fritidseiendommer samt derivater, var ved årsslutt 2018 på 663,3 mrd. kroner. Disse lånene hadde i gjennomsnitt en belåningsgrad på 54,6 prosent. Utstedte OMF utgjorde på samme tidspunkt 478,2 mrd. kroner. Overpantsettelsen i boligkredittforetaket var 138,7 prosent. Minstekravet etter finansforetaksforskriften § 11-7 er 102 prosent.

FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at bankkonsernet over tid har hatt en lavere LCR-dekning enn gjennomsnittet for de europeiske banker som inngår i EBAs oversikt og også lavere enn gjennomsnittet for systemviktige banker i Europa. Finanstilsynet tar til orientering styrets vurdering av at dette i stor grad er et resultat av den europeiske sentralbankens likviditetstilførsel til markedet, og at de høye LCR-nivåene for europeiske banker antas å endre seg ved en normalisert likviditetstilpasning fra sentralbanken. Finanstilsynet vil likevel bemerke at DNB Bank som systemviktig foretak forventes å operere med en LCR med god margin over minstekravet i en normalsituasjon.

Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål ved omfanget av bankkonsernets kortsiktige finansiering. Styret viser i sitt svar til at DNB oppfyller alle regulatoriske krav og at det gir liten verdi å fokusere på størrelsen av kortsiktig finansiering ut fra et likviditetsrisikomessig ståsted. Finanstilsynet bemerker at i en situasjon med markedsuro og/eller uro knyttet til bankkonsernet der likviditetsbufferne tæres på, vil likviditetsrisikoen øke som følge av at korte innlån må refinansieres med sannsynligvis stadig kortere innlån.

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Strategi og overordnede retningslinjer

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at bankkonsernets styringsdokumenter for likviditetsstrategi og -rammer kun inneholder en kort omtale av OMF-foretaket, og at OMF-foretakets strategidokument ikke omtaler foretakets beredskapsrolle. Finanstilsynet ba derfor i foreløpig rapport bankkonsernet og DNB Boligkreditt AS vurdere å innarbeide en grundigere redegjørelse for bruken av OMF-instrumentet i strategidokumentene. Styringsdokumentene bør være tydeligere med hensyn til valg av plassering av boligutlån innenfor bankkonsernet. Finanstilsynet forventer at alle banker vurderer og fastsetter en hensiktsmessig ramme eller policy for plassering av eiendoms lån på henholdsvis OMF-foretaks og bankkonsernets balanse. Finanstilsynet har merket seg fra styrets svar at bankkonsernet og DNB Boligkreditt AS vil vurdere å utvide beskrivelsen om bruk av OMF-instrumentet og plassering av boligutlån innenfor bankkonsernet ved neste oppdatering av strategidokumentene som finner sted høsten 2019. Det fremgår også av styrets svar at DNB Boligkreditt AS, ved oppdateringen av foretakets strategidokument, vil inkludere omtale av hvordan repoer anvendes for å tilfredsstille LCR-kravet. Finanstilsynet merker seg styrets tilbakemeldinger om endringer i strategidokumentene.

Finanstilsynet tok i foreløpig rapport opp at de ulike utfallene av Brexit kan påvirke DNB direkte i likviditets- og finansieringssammenheng blant annet gjennom bankkonsernets Certificate of Deposits-program i Storbritannia som benyttes til kort finansiering utstedt fra DNBS London-filial. Styret opplyste i svaret på foreløpig rapport at det ikke er gjort endringer i vurderingene med hensyn til effekter av Brexit for bankkonsernet. Banken mener at Brexit, uansett utfall, ikke vil ha noen vesentlig negativ betydning for bankkonsernets finansieringsvirksomhet. Det vises til at det fortsatt er engelsk rett som benyttes for innlansprogrammene, men at det følger eksplisitt av

lånedokumentasjonen at norske regler vil gjelde ved konkurs eller krisehåndtering. Finanstilsynet tar styrets vurderinger til orientering.

Bankkonsernet orienterte under det stedlige tilsynet om at DNB er medlem av flere clearing-sentraler hvorav eksponeringen mot London Clearing House (LCH) er den største. ESMA har godkjent LCH som oppgjørssentral slik at den kan levere tjenester i EU også etter Brexit.

Beredskapsplan

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at bankkonsernet har omtalt intradaglikviditetsrisiko i beredskapsplanen, men at det i liten grad finnes vurderinger av hva som er en tilspisset situasjon og tilhørende kvantifisering av risikobildet. Finanstilsynet kommenterte derfor at en mer inngående risikoanalyse av intradaglikviditet og relevante beredskapstiltak bør vurderes. Finanstilsynet merker seg styrets svar der det heter at bankkonsernet har iverksatt rapportering av intradagslikviditet i henhold til Baselkomiteens "Monitoring tools for intraday liquidity management", men at bankkonsernet vil utdype dette ytterligere med aktuelle beredskapstiltak.

Organisering og ansvarsforhold

Forretnings- og støtteenheter i førstelinje

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på behovet for å dokumentere oppgavene som Markets utfører på vegne av Konserntreasury i en formalisert avtale mellom partene. Finanstilsynet pekte på at avtalen også bør adressere mulige interessekonflikter og håndtering av slike. Finanstilsynet noterer fra styrets svar at arbeidsdelingen mellom Markets og Konserntreasury har vært etablert og velfungerende over lengre tid, men at styret likevel ser at det kan være relevant med en formalisering og at bankkonsernet vil iverksette arbeid for å dokumentere arbeidsdelingen. Finanstilsynet legger til grunn at bankkonsernet ferdigstiller dette arbeidet innen utgangen av første kvartal 2020.

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på behovet for å planlegge fremtidig ressurs- og kompetansebehov som følge av høy nøkkelpersonrisiko i Konserntreasury etter mange år med stabil bemanning og liten grad av nyrekruttering. Finanstilsynet noterer fra styrets svar at nyansettelser er foretatt og at det er planlagt med ytterligere ansettelser i Konserntreasury inneværende år.

Uavhengig kontrollfunksjon i andrelinje

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at oppgaver knyttet til overvåking, kontroll og rapportering for Konserntreasury og Markets i første linje, i stor grad utføres av støttefunksjoner i Forretningsstøtte og kontroll (FSK) i Markets, mens den etablerte risikokontrollfunksjonen for markeds-, likviditets- og motpartsrisiko (MLRM) i andre linje utfører oppgaver av mer overordnet karakter og har begrensede ressurser. Finanstilsynet pekte også på at kontrolloppgaver utført av MLRM i stor grad er basert på data, beregninger og rapporter levert av FSK. Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at bankens organisering av arbeidet med uavhengig overvåking, kontroll og rapportering ikke er i samsvar med kravene til uavhengig overvåking, kontroll og risikorapportering. Finanstilsynet viste til CRR/CRD IV-forskriften del VIII, EBAs retningslinjer for virksomhetsstyring, EBA/GL/2017/11 og likviditetsforskriftens bestemmelser om uavhengig overvåking, jf. §10.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at DNB anser MLRM som en uavhengig kontrollfunksjon i tråd med § 29 i CRR/CRD IV-forskriften og at MLRM, basert på data og beregninger fra FSK,

påser at eventuelle rammebrudd blir håndtert av førstelinjen i tråd med krav i likviditetsforskriften. Videre blir eventuelle brudd på likviditetsrammer rapportert til konserndirektør for konsernfinans og alvorlige brudd til relevante styrever. Styret viser også til at MLRM skal få økt kapasitet til å utføre kontrolloppgaver.

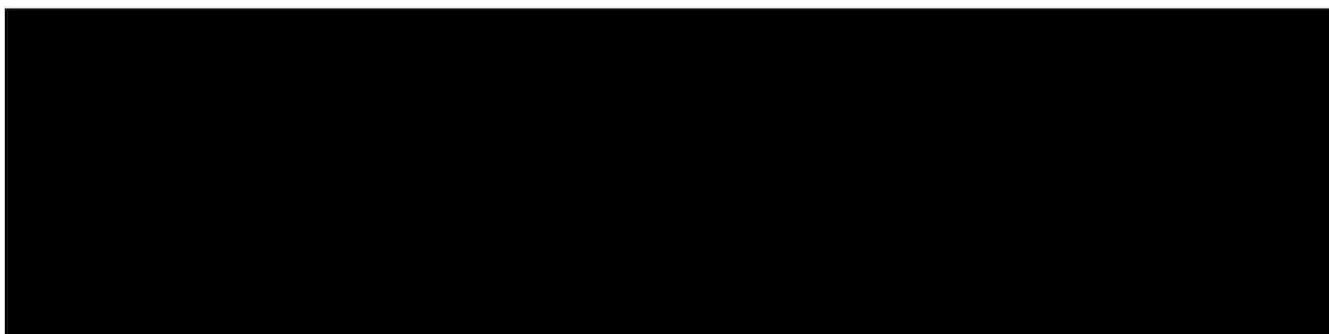
Finanstilsynet fastholder vurderingen fra foreløpig rapport om at kravene til uavhengighet fordrer at risikokontrollfunksjonen i andre linje har uhildet tilgang til relevante risikodata. Videre at måling, overvåking og rapportering av risiko, og ved behov også eskalering av rammebrudd, må gjøres på selvstendig grunnlag. Finanstilsynet forventer at bankkonsernet organiserer virksomheten slik at likviditetsforskriftens krav til uavhengig kontroll, overvåking og rapportering av risiko blir etterlevd.

Uavhengig kontrollfunksjon tredjelinje

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at Konsernrevisjonen som kontrollfunksjon i tredjelinje, har ansvar for å gi styret og ledelsen en uavhengig vurdering av om risikostyring og internkontroll er tilfredsstillende og om driften er i henholdt til gjeldende krav. Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at revisjonsprosjektene innenfor likviditets- og finansieringsrisikoområdet i for stor grad har vært begrenset til å bekrefte etterlevelse av regelverket, og at Konsernrevisjonens bidrag til forbedringer i form av råd og anbefalinger var mangelfull. I styrets svar bekrefter styret at revisjonsrapporter skal inkludere forslag til forbedringer og anbefalinger, og opplyser at Konsernrevisjonen har planlagt et eget revisjonsprosjekt i revisjonsplanen for 2019 som omfatter likviditets- og finansieringsområdet. Finanstilsynet noterer at i dette revisjonsprosjektet vil større deler av risikoområdet vurderes, og det vil ikke begrenses til en vurdering av regellefterlevelse.

Rammer og måling av risiko

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret vurdere om gjennomsnittlig gjenstående løpetid for lang markedsfinansiering bør være et formelt styringsmål som vedtas av og rapporteres til styret. Finanstilsynet viste i denne sammenheng bl.a. til styredokumentet "Styring av likviditetsrisiko" der det heter at rammer for likviditetsrisiko skal legge begrensninger på bankkonsernets avhengighet av kortsiktige innlån fra penge- og kapitalmarkedene i inn- og utland. Styret viser i sitt svar til at en viktig styringsdimensjon for den langsiktige innlåningen er at bankkonsernet tilstreber en noenlunde jevn forfallsprofil de kommende fem år for å ha, etter styrets vurdering, et komfortabelt nivå på det årlige refinansieringsbehovet av langsiktig finansiering. Styret viser videre til at nivået på innskuddsdekningen påvirker behovet for lang finansiering og derigjennom også hva som vil vurderes å være et komfortabelt nivå på det årlige refinansieringsbehovet. Styret viser videre til at i perioder vil det også være et spørsmål om tilgjengelighet for ulike løpetider i obligasjonsmarkedet. Finanstilsynet merker seg at styret fortsatt vurderer det som hensiktsmessig at gjennomsnittlig gjenstående løpetid er et styringsmål fremfor en styrefastsatt ramme.

Overvåking og rapportering

Finanstilsynet tok i foreløpig rapport opp enkelte forhold som kan bedre rapporteringen til styret og ledelsen. Figurene som viser historikk og status for resultatet av stresstester for en systemkrise, en bankspesifikk krise og en kombinert test, ville bli mer forklarende dersom de også viste likviditetsreservens størrelse før stresset inntreffer. Finanstilsynet pekte også på at informasjon om løpetiden i den lange finansieringen så vel som gjennomsnittlig løpetid for den korte finansieringen, samt den volummessige balansen mellom de to, er viktige momenter for å vurdere styrken i konsernets finansiering, og bør vurderes inkludert i styrerapporten. Finanstilsynet viste videre til at den sektorinndelte fremstillingen av innskuddsdekningen i ALCO-rapporten kan være nyttig å ta med i styrerapporten, særlig i lys av at styret har etablert en strategi for å løfte innskuddsdekningen.

Det fremgår av styrets svarbrev at bankkonsernet har planlagt en gjennomgang og revidering av innholdet i den kvartalsvise risikorapporten til styret og i den forbindelse vil vurdere Finanstilsynets innspill. Finanstilsynet tar styrets svar til orientering.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern- og internrevisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Aud Ebba Lie
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.